

PREMIUL MALINOWSKI ÎN ȘTIINȚELE SOCIALE CONFERIT OMULUI DE ȘTIINȚĂ MICHAEL M. CERNEA

Prof. THOMAS WEAVER

Șeful Departamentului de Antropologie Socială, Universitatea Arizona,
Președintele Juriului Internațional pentru decernarea Premiului MALINOWSKI

Premiul Malinowski este conferit individual unui excepțional om de știință, drept recunoaștere a eforturilor sale de a înțelege și servi nevoile societăților lumii contemporane și care s-a dedicat țelului rezolvării problemelor sociale prin folosirea conceptelor și instrumentelor științelor sociale.

Primul premiu Malinowski a fost decernat savantului Gonzalo Aguirre-Beltran din Mexic, în anul 1973. În anii următori premiul a fost acordat lui Everett C. Hughes (SUA), Gunnar Myrdal (Suedia), Edward H. Spicer, Sol Tax (SUA), Juan Comas (Mexic), Fei Xiao tong (China), Raymond Firth (Anglia), George Foster, Elisabeth Colson, Philleo Nash, Conrad Ahrensberg (SUA), Ronald Frankenberg (Anglia) Claudio Esteve-Fabergat (Spania)... Anul acesta laureatul nostru este un om de știință care locuiește și lucrează în Statele Unite, dar suntem siguri că satisfacția noastră va fi împărtășită și în România, țara sa natală. Numai patru din cei 21 de laureați de până acum au fost femei, iar dintre cei 47 de președinți succesivi ai Societății noastre numai șase au primit premiul Malinowski. Cum puteți vedea din această scurtă istorie, premiul Bronislaw Malinowski este unul dintre cele mai prestigioase premii în științele sociale aplicate pe plan mondial și se situează, de fapt, printre cele mai înalte distincții în orice domeniu științific.

Medalionul Memorial Malinowski, care se decernează împreună cu premiul, a fost creat și introdus de curând, în 1991, de către un artist aparținând tribului Hopi-Emory Sekaquaptewa. Desenul acestui medalion a fost inspirat de pictura unei ambarcațiuni reprodusă într-o lucrare a lui Malinowski cu privire la viața societăților primitive. Ne putem imagina că această ambarcațiune a transportat strămoși ai vorbitorilor dialectului Uto-Aztec peste o mare apă, probabil peste ceea ce numim astăzi strâmtoarea Behring.

... Michael M. Cernea și-a obținut doctoratul la București în anul 1962, după ce și-a început, în 1959, cariera științifică, în calitate de cercetător la Academia de Științe din România. Între anii 1964-1974 el a condus seria de cercetări sociale întreprinse de Institutul de Filosofie al Academiei Române, iar din anul 1974 a început să lucreze la Banca Mondială din Washington.

Profesorul Michael M. Cernea a deținut numeroase funcții de răspundere în organizații științifice internaționale: membru al Comitetului Științific al Consiliului de Conducere și vicepreședinte al Societății Europene de Sociologie Rurală; membru al Consiliului Executiv al Comitetului de Cercetări în Sociotehnică și Sociologie Aplicată al Asociației Internaționale de Sociologie; membru al Comitetului Științific al Centrului Internațional de Cercetări asupra Comunităților Rurale; membru al Comitetului Special pentru Cercetări asupra Strămutării Populațiilor al Asociației Americane de Antropologie etc. În același timp, dr. Cernea a prezentat alocuțiuni de deschidere la câteva mari congrese științifice internaționale, de exemplu, în Olanda, Filipine, Italia, SUA, Anglia, Japonia și alte țări. Publicațiile sale, care includ peste 20 de volume și monografii, sunt de o asemenea calitate, încât i-ar putea asigura un loc permanent în orice mare universitate din lume. Ele tratează subiecte sociologice esențiale (*urmează lista comentată a numeroaselor teme abordate și lucrări publicate de profesorul Michael M. Cernea*).

... Până în deceniul al optulea, Banca Mondială nu a considerat sociologia și antropologia ca discipline suficient de importante pentru a le include în gama de profesii a personalului său. Ceea ce M. Cernea a înfăptuit esențial la Banca Mondială, începând din anul 1974, a constat în producerea unui model pentru activitatea în domeniul antropologiei sociale. El a fost primul sociolog angajat la Banca Mondială și a deschis, pas cu pas, drum sociologiei în cadrul acestei instituții internaționale. În mod succesiv, el a trecut prin toate pozițiile ierarhice, de la „sociolog”, „sociolog principal”, „sociolog superior” și până la cele de „consilier pentru sociologie”, „prim consilier pentru sociologie și politică socială” și „președinte al grupului pentru științele sociale” al Băncii Mondiale. Funcția sa actuală este cea mai importantă și influentă poziție profesională deținută de un sociolog sau antropolog într-o organizație internațională dedicată politicii de dezvoltare economică. Prin exemplul personal și cu sprijinul lui Michael M. Cernea, Banca Mondială a creat, în interiorul ei, o activitate profesională specială pentru sociologi și antropologi. Într-una din scrisorile primite de Comitetul nostru în sprijinul decernării premiului Malinowski lui Michael Cernea se afirmă: „*Fără a subaprecia în nici un fel talentele remarcabile ale altor oameni de știință care lucrează la ONU sau în alte organizații internaționale multilaterale de dezvoltare, ori în agenții bilaterale, cum sunt Agenția Internațională de Asistență a Statelor Unite ș.a., nici unul din acești oameni de știință ... nu a reușit să*

atingă rolul central câștigat de antropologii sociali la Banca Mondială... Aceasta reprezintă o dovadă a influenței considerabile câștigate de Dr. Michael Cernea într-un domeniu care până de curând, era aproape exclusiv al economiștilor"

Ne este tuturor foarte clar că profesorul Cernea a contribuit la includerea antropologiei sociale ca parte integrantă a politicii internaționale în domeniul asistenței pentru dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare, demonstrând aceasta nu numai prin capacitatea profesională a sociologului de a studia actorii sociali, dar și prin evidențierea modului în care premisele de bază ale antropologiei ca știință socială cuprind un model care poate fi aplicat în procesele de stimulare deliberată a dezvoltării sociale... Într-un studiu recent, Michael Cernea a scris următoarele: *„Dezvoltarea nu se referă la bunuri fizice. Dezvoltarea nu constă nici măcar în tehnologii noi. Dezvoltarea are loc, în esență, atunci când procesul angajează actori sociali și instituții sociale. De aceea consider că cercetătorii în domeniul științelor sociale (non-economice) trebuie să fie prezenți mână în mână cu economiștii în echipele care pregătesc și formulează conținutul politicilor și programelor de schimbare socială și care conduc, în practică, implementarea programelor de dezvoltare socială”* .

Contribuția lui Michael Cernea este reflectată foarte clar, între altele, în munca sa de pionierat pentru formularea politicii Băncii Mondiale cu privire la strămutarea populațiilor ca urmare a unor programe de construcții infrastructurale (de pildă, hidrocentrale cu lacuri de acumulare, șosele, zone industriale, canale de irigație, porturi etc.). El a formulat această politică pe temeiul cercetărilor sociologice și antropologice asupra deplasărilor de populații, cercetări care, până la el, fuseseră ignorate de agențiile internaționale de dezvoltare. După ce Cernea a transformat concluziile acestor cercetări empirice într-o politică operațională adoptată oficial de Banca Mondială, alte organizații internaționale au adoptat, la rândul lor, politici care sunt de fapt, copii fidele ale primei. Printre ele se numără Banca Asiatică pentru Dezvoltare, toate agențiile oficiale de dezvoltare și asistență bilaterală ale celor 25 țări industriale, membre ale Organizației de Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD).

Profesorul Cernea este membru sau membru de onoare al numeroase asociații științifice americane și internaționale. El a fost ales, de asemenea, în anul 1991, membru corespondent al Academiei Române și a primit, în 1994, titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității din Cluj, România. I s-a decernat, de asemenea, premiul Solon T. Kinball pentru Servicii Publice și Antropologie Aplicată, conferit de Asociația Americană de Antropologie. Profesorul Cernea a fost „*Visiting Scholar*” la Universitatea Harvard din Cambridge (SUA) și a ținut prelegeri la universități din numeroase țări...

...În concluzie, numeroasele contribuții ale lui Michael M. Cernea la formularea politicilor de dezvoltare, contribuțiile sale în domenii de specialitate, cum sunt variabilele sociale ale management-ului resurselor naturale, forestiere, acvatice, pășuni etc., munca sa în domeniul sistemelor de irigație și al dezvoltării bazinelor fluviale, plus contribuțiile sale scrise în literatura științelor sociale cu privire la dezvoltare și la programele de studii universitare, pledoaria sa pentru utilizarea specialiștilor în științe sociale în activitățile practice de dezvoltare, fără a mai

menționa alte realizări, explică decizia Societății noastre (*Society for Applied Anthropology*) de a adăuga numele său pe lista distinșilor savanți cărora li s-a conferit premiul Bronislaw Malinowski.

*(Extrase din alocuțiunea rostită la
1 aprilie 1995, cu prilejul decernării premiului
Bronislaw Malinowski)*